

GAZET'A TRANSILVANIEI.

GAZET'A este de 2 ori: Miercuri si Sambet'a, Fieca una data pe septimana. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri externe 16 fl. v. a. pe unu nu s'au 40 fl. v. a. ot 3 galbini mon. sunitoria. Se prenumera la postale c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s'au mai inserate se ceru 8 cr. Tace'a timbrala e 80 cr. de fiecare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 30.

Brasiovu, 20. Aprile 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Conferinti'a nationala.

Siedinti'a IV

tenuta in 23. Aprile 1863 totu sub presidiulu acelasiu.

Dupa cetirea si aprobarea protocolulu siedintiei trecute obiectulu dilei devenira cerintiele si greumintele (postulata et gravamina), care culesse de catra DDnii Georgie Domzsa si J. Puscariu ca reportatoriu al comisiunii respektive, desbatute de catra acesta in o siédintia de séra in cursu de 3 ore, propuse in siedinti'a din urma a conferntiei si priimate de catra acesta suntu urmatoarele:

1. Egalitatea de drepturi asigurata prin diplom'a din 20. Oct. 1860, prin patent'a din 26. Fauru, prin autografulu imperatescu, totu din 20. Octomvre datu catra contele Rechberg, in Ardealu nu s'a realizatu, ci din contra s'a restauratu unu organismu administrativu, pe carele fostele natiuni privilegiate l'au folositu spre a se intari in pusetiunea loru privilegiata.

2. Se cere (earasi) inarticularea natiunii si a confesiunilor romanesci, cumu si stergerea tuturoru legiloru si institutiuniloru care stau in contradicere cu egalitatea de drepturi.

3. Introducerea limbei romanesci in tote afacerile publice, cumu si in institutele de invetiamentu in acea mesura, in care suntu introduse si ale celorualte natiuni ardelene.

4. Independinti'a Ardealului dela ori-care alta provincia a statului austriacu si reincorporarea Partium luate fara invoirea Ardealului.

5. Impartirea noua a Ardealului pe temeiu topograficu nationalu si in interesulu administratiunii politice si judecatoresci.

6. Representatiunea natiunii romanesci in diéta si si pre la municipalitati in proportiunea concurgerii loru la portarea greutatiloru publice.

7. Infintiarea unui singuru tribunalu supremu apelativu pentru tier'a intréga si publicarea sentintieloru de judecata in numele Mai. Sale c. r. apostolice din partea tuturoru tribunaleloru tierii.

8. Respeptare mai drepta a romaniloru la inlocuirea deregatoriiloru cardinale.

9. Impartasirea romaniloru din veniturile averiloru numite ale celoru 7 judecie si ale altoru case alodiale pre unde romanii locuescu amestecati cu sasii.

10. Dotatiunea bisericeloru si scoléloru romanesci din mosii comunale, din casse alodiale si la casu de trebuintia din midiulócele statului, in mesur'a in care se impartasiescu si celelalte biserici si scóle.

11. Infintiarea unei universitati paritetice din midiulócele statului pentru tier'a intréga.

12. O banca ipotecaria de creditu pentru poporulu tieranu fara diferentia de nationalitate.

La aceste puncte se adause si amandementulu de eri alu lui Baritiu, pe carele conferinti'a ne voidu a'lu intretiese in adres'a de multiamita a decisu a'lu adauge la petitiunea pentru cerintie si greuminte. Acelu amandementu suna asiá:

„Pre candu conferinti'a isi descopere cea mai sin-

cera bucuria a sa pentru cate drepturi suntu asigurate popóraloru si tieriloru monarchiei; pre candu prin repetitulu cuventu regescu si imperatescu suntemu odichniti, cumuca de aceleasi drepturi sub nici unu felu de impregiurari si niciodinióra nu vomu mai fi lipsiti, — ne mánghaia totuodata o viia sperantia de o parte, ca constitutiunea data de Mai. Vóstra, pre lenga confaptuirea corpuriloru legislative preste puçinu se va indeplini inca si cu adaugerea si statorirea aceloru drepturi fundamentale, care mai lipsescu pana la asigurarea deplina a libertatii individuale si nationale; eara de alt'a, cumuca preanaltulu regimulu alu Mai. Vósrte in acelasiu timpu va ingrighi intieptiesce, cá cu privire la legile fundamentale de statu dintr'odata se se reguleze si lamuresca pe deplinu referintiele marelui Principatu alu Ardealului inca si catra corón'a Ungariei, pentrucá popórale acestei tieri se se simtia si din acesta parte pe deplinu odichnate.“

Temeiurile pentru care Baritiu ceru a se supune la cunoscinti'a monarchului inca si dorintiele pe care speramu a le vedé implinite, se potú citi pre largu in asiá numitulu procesu verbalu luatú prin cei doi stenografi ai conferintiei, eara aici adaugemu pre scurtu numai atata, ca D. Baritiu multiamesce pentru tote drepturile fundamentale recunoscute de monarchulu, lui inse il mai lipsescu altele esentiale spre asigurarea popóraloru de re'ntórcerea absolutismului; — mai departe Dlui Baritiu nu'i poti scóte din capu acea opiniune, ca lucru celu mai periculosu pentru romanu este a se amestecá in ori-ce modu in certele natiunii unguresci cu germanii, din cauza ca lui ei arata o suma de esemple istorice, cumuca asemenea oerte de ani 330 si pana acumu inca totudeaun'a s'au spartu in capulu romaniloru ori-candu acestia au fostu nesocotiti destulu, pentrucá se amble a scóte cu manile loru castanele unora din spudi'a altora; de aceea elu asemenea cestiuni fatale dorcesc ale departá cu totulu dela romanu si a lasá in grija regimulu si a dietei — unguresci.

Dupa cetirea celoru de susu si dupa unele desbateri, privitorie la modalitatea, cu care ar fi a se tolosi séu duce si la preanalt'a cunoscintia acesteia postulate séu grauminte, fienduca ele su de natura deosebita, incatu unele se potú vindeca numai prin resolutiune preanalta, altele inse pre calea legislatiunei tieriei, in urma se enuncia de catra Presidiu, cá propusetiunea D. Puscariu se se primésca, ad. postulatele séu graumintele aceste ale natiunei romane se se incredintieze Domniloru presiedinti si comitetului permanentu, care — gratia Domnului! ca deveni restauratu — cari apoi pe calea cea mai potrivita se faca tote cele de lipsa spre a li se castiga valórea.

Se mai luá la protocolu si aceea, ca unele greuminte speciali se cuprindu in postulatele cele 12 luate in generalu.

Dupa aceste se citi reportulu comitetului permanentu despre lucrarile lui, incepundu dela 1. Ianuariu 1861, care voru urma in continuare cu reportulu stenograficu.

Finea congresului o facura cuventarile presidiului despre succesulu conferintieloru, care in iubirea catra natiunea romana, si marea patria comuna austriaca are

tendinți'a numai a consolida concordi'a cu celelalte nationalitati scl.

III. D. v.-pres. gub. L. Vasiliu Popu, vorbindu despre decursulu — si ordinea cea esemplaria, cu care se tienura conferintiele, indreptã din anim'a adunarii si ferbinti aprecațiuni si multumiri pentru Esc. Sale DD. Presiedinti. (Vivate!) Ear' incheierea o facu D. prota Hanea cu o multiamire pentru Maiestatea S'a dupa cumu vomu vedé ad literam, si congresulu se inchise cu entusiastice: „Se traiésca Maiestatea S'a imperatulu!!!

— Acumu se ne preparamu cu tóta activitatea pentru dieta. — R.

Congresulu seu conferinți'a nationala.

Siedinti'a II dupa stenografia,

tienuta in Sibiu in 9/21. Aprile 1863.

Escelentiele Sale, DD. Presiedinti se priimescu cu: Se traiésca!

D. Pres. metr. Siulutiu recuire pe D. secretariu Pusca-riu a citi protocolulu siedintiei tr., si amintindu acest'a, ca pentru scurttimea tempului lu va citi numai in estrasu, cite-sce. Venindu vorb'a la secretari

D. Pres. Eppulu Siagun'a dîce: ca la intrebarea facuta din parte-i eri in privinti'a secretariloru din 1861, adunarea i-a 'nouviintiatu pre acei'a, dar nu cá substituti, ci cá secretari alesi si pentru siedintiele conferintieloru acestor'a continuative.

D. P. Macedonu cere a i se luá propunerea de eri la protocolu.

D. Pres. Siagun'a. Obieptele pertractate eri nu mai potu veni si astadi la vorba.

D. Bolog'a. Se se ia la protocolu, ca tóta adunarea au consimtîtu cu D. prepositu Macedonu.

D. Manu (cons. de finantie). Cumu potemu noi pretinde respunsu romanescu, déca rogarea nóstra a fostu scrisa in limb'a germana? (Strigari: Dreptu!)

D. Branu de Lemény. Protocolulu cá „species facti“ are se reproduca cele intemperate in rendu cronologicu. Eu am vorbitu inaintea D. Baritiu, cá se se aléga o comisiune pentru facerea adresei de multiamire.

D. Pres. Eppulu Siagun'a. Nu e asiá Domnule! Ca-ci dupa mine a vorbitu mai antaiu D. v.-pres. Popu, apoi D. Maniu, apoi Esc. S'a D. metropolitu, apoi D. Branu, dupa aceea DD. Balomiri; Baritiu s. a. — si asiá eu sum de parere, cá acestea la protocolu se nu se ia tóte asiá pe largu, pentruca atunci aru trebui se se puna toti vorbitorii si tóte, ce s'au vorbitu, pentruca toti o potu pretinde acést'a. —

La pasagiulu despre telegramulu Romaniloru din Bucovin'a.

D. Dr. Tincu afla telegramulu atatu de momentosu, incatu cere a se pune din vorba 'n vorba la protocolu. (O voce: S'a facutu, ca-ci s'au alaturatu la protocolu.)

D. Alduleanu e de parere, — cá telegramulu se se ia simplu la protocolu; ca-ci a respunde subscriitoriloru telegramului cá unoru privati nu póte adunarea nationala; ear de le va respunde cá la natiune, se voru poté trage de aici consecuentie neconvenibile.

D. Pres. metr. Siulutiu. DD. Bucovineni s'au adresatu catra adunare; cugetu, ca ear' adunarea aru trebui se le respundia.

D. Bohotielu (capitanu suprem). Se se alature cá aclusu la protocolu.

D. Popu. Adî la verificarea protocolulu nu potemu face mai multu, decumu facuramu eri: Adunarea priimesce spre placuta cunoscintia. (Strigari: Asiá se fia!)

D. Bolog'a cere a se precisá, unde e vorb'a de chiamarea secretariloru la mésa, „la mésa'a presidiului“, pentru-ca suntu mai multe feluri de mese. (Ilaritate)

D. Pres. Eppulu Siagun'a. Domniloru! Verificandu-se protocolulu siedintiei de eri, vine de a ne pune in legatura cu lucrarea aceea, ce o-amu inceputu eri. Noi amu hotaritu eri pe astadi de obieptulu dîlei: adres'a de multiamire catra preainduratulu nostru Imperatu. Mi iau voia, Domniloru! a v. aduce la cunoscintia parerile si convingerile mele in privinti'a unei componende adrese de multiamire catra Maiestatea S'a. — Eu asiu dori, cá conferinți'a nóstra nationala se si ia de punctu de manecare in componend'a adresa de multiamire catra Mai. S'a Imperatulu tocmai resolutiunea aceea preainalta imperatésca, ce ni-a datu ansa la acésta adunare, si in carea aflú eu patru punte cardinale, care se se intrebuintieze in conceptulu nostru si se formeze totu atatea punte de manecare.

Punctulu celu d'antaiu, care-lu propunu eu adnnarei nóstre nationala astadi, din care se incépa inceputulu adresei

nóstre de multiamire, sunt urmatóarele cuvinte ale Inaltului nostru Imperatu din resolutiune: **Preçandú** ordinezu Eu, cá se se descopere natiunei române a Ardealului indestulirea mea pentru documentarea loialitatiei, credintiei si alipirei ei catra cas'a Mea domnitória si catra legile fundamentale de statu sanctionate de Mine etc. . . . Aici Maiestatea Sa cu indestulire recunósce credinti'a, loialitatea cea nepatata, ce natiunea nóstra romana din Ardealu a pastrat'o catra intrég'a casa domnitória si legile fundamentale. Asiá in punctulu d'antaiu asiu spune eu, cum-ca natiunea romana din Ardealu se simte astadi de totu norocósa, de totu fericita, de vreme ce sacrificiele ei cele multe pentru d'a documentá credinti'a si alipirea s'a catra tronul si patria nu numai se recunoscú din partea Maiestatii Sale, ci totudeodata se provóca cu placere la ea cá la o natiune politica transilvaniana; si totudeodata totu in acelasi punctu se se dîca, ca precumu pan'acumu, asiá si de acumu inainte vomu fi credintiosi legiloru fundamentale. Déca-mi iertati, Dloru! pentru mai deseversit'a intielegere se ve citescu unele pasage din acele legi fundamentale de statu, pe a caroru basa ne-amu adunatu si la care se provóca Maiestatea Sa. Legile fundamentale sunt cele patru puncte din diplom'a din 20. Octobre 1860. In introducerea diplomei asiá dîce Maiestatea Sa: Cu privire ca elementele institutiuniloru organice comune si ale conlucrarei in intielegere s'au intaritu prin egalitatea subpusiloru nostri inaintea legii, prin liber'a exercitare a religiunei garantata tuturoru, prin facultatea de functiuni publice neatarната de stare si nascere si datorinti'a comuna si egala impusa fia-carui'a de a fi ostasiu si de a plati contributiune, prin delaturarea roboteloru si redicóarea liniei interne de vama in monarchi'a nóstra; — considerandu mai departe, ca la concentrarea puterii de statu in tóte tierile continentului europeanu este o trebuintia ne'ncungiurata comun'a pertractare a problemeloru celoru mai inalte de statu in favórea securitatii monarchiei nóstre si buna starea tieriloru ei singuraticice; — am aflu de bine, spre complanarea diversitatiloru de mai nainte intre regatele si tierile Nóstre si spre impartasirea regulata cu scopu a suditiloru nostri la legislatiune si administratiune, pe bas'a sanatiunei pragmatice, si in puterea perfecteí Nóstre potestati, a determiná si ordiná cá basa statornica si irrevocabila de lege de statu, precumu si cá indreptariu pentru Noi, precumu si pentru succesorii nostri legitimi in imperiu, urmatóarele. . . .

Acest'a e punctulu celu introducatoriu in legile fundamentale, adeca: egal'a indreptatire politico-nationala si confesiunala; ear inse-si legile fundamentale cele patru sunt acestea:

1) Ca dreptulu de a dá, de a schimbá si a suspendá legi se va exercitá de catra Noi si succesorii Nostri numai cu conlucrarea dieteloru adunate dupa lege, respective a senatului imperialu, la care dietele voru avé se tramita numerulu membriloru hotaritu de Noi.

2) Tóte obieptele legislatiunei, ce privescu la drepturile, datorintiele si interesele, ce sunt comune pentru tóte regatele si tierile nóstre, si anumitu legislatiunea asupr'a monetei, a baniloru si a creditului, asupr'a vamiloru si a afaceriloru comerciale, mai departe asupr'a trebiloru pentru bancnote, legislatiunea cu privire la trebile postei, telegrafulu si drumulu de feru si asupr'a modulu si a ordinii pentru datorinti'a de a militá, se voru resolvá pe venitoriu in modu constitutiunалу pertractandu-se in si cu senatulu imperialu si sub conlucrarea aceluia, in tocmai cá si introducerea contributiuniloru si a aruncaturiloru celoru nóue; apoi scarirea contributiunei si a taeseloru ce se afla si cu deosebire scarirea pretiului sarei si luarea imprumutulu nou, conformu cu emisulu nostru din 17. Iuliu 1860; asemenea si intórcerea datoriei de statu, ce se afla; instrainarea, straformarea si impovararéa proprietatii de statu nemiscatórie numai cu convoirea senatului imperialu se se ordinez; in urma esaminarea, si asiediarea proiecteloru chielueliloru de statu pentru viitoriu, precumu si esaminarea incheiarei socoteleloru de statu si rezultatele finantiale anuale, au se urmeze sub conlucrarea senatului imperialu.

3) Tóte celelalte obiecte de legislatiune, ce nu se cuprindu in punctele aduse mai nainte, se voru resolvá in si cu respectivele diete, si anumitu in regatele si tierile tiitóre de corón'a unгурésca dupa constitutiunea loru de mai nainte, ear' in celelalte regate si tieri ale nóstre, in intielesulu si conformitatea ordinatiuniloru provinciiloru loru, in modu constitutiunалу.

Dupa ce totusi cu exceptiunea tieriloru de sub corón'a unгурésca, si in privinti'a astorufeliu de obiecte de legisla-

tiune, ce nu vinu sub eschisiv'a competin'ia a senatului imperialu, pentru celelalte tieri ale n'ostre s'a facutu-o pertractare si otarire comuna, in unu siru lungu de ani, ne retienemu dreptulu de a lasá spre desbatere si asemenea obiecte la conclucarea senatului imperialu, supunendu-le senatoriloru din aceleasi tieri.

O pertractare comuna, se póte face si atunci, déca obiectele, ce nu datu sub competin'ia senatului imperialu, se voru propune si pofti de catra dietele respective.

4) Aceasta diploma imperatésca, se se pastreze numai decatu in archivele regatelor si la timpulu seu se se petróca in condic'a de lege in tectstu autenticu si in limbile tieriei. Succesorii nostrii au a provedé diplom'a acést'a numai decatu la suirea loru pe tronu in asemenea modu cu subscrierea loru imperatésca si a o espedá in singuraticele regate si tieri, unde apoi are a se petrece in condica. —

Prin urmare, Dloru! in anulu 1860, cum au esitu diplom'a acést'a imperatésca, o deputatiune nationala, cu Esc. Sa Dlu Archiepiscopu Sterc'a Siulutiu, au datu Maiestatii Sale o hartia de multiamire, d'icundu, ca natiunea romana in legile acestea fundamentale afla implinirea dorintieloru sale celoru mai multe, au cerutu congressu natiunale pe bas'a legiloru fundamentale, care s'au tienutu. Prin urmare in punctulu 1. se va poté pune pe lunga bucuri'a si multiamirea n'ostre si aceea, ca si astadi natiunea romana remane credintiósá diplom'e din 20 Octobre 1860 si fiindu-ca patent'a din 26 Febr. 1861 au urmatu naturalu din diplom'a din 20 Oct. 1860 si este numai o continuare basata pe diploma, se 'ntielege de sine, ca si acést'a o priimesce. —

La punctulu alu doilea, unde Maiestatea Sa demanda cancelariei sale aulice, ea la compunerea dietei ardelene se prelucre propositiunile din nou pentru dieta, si se considere si postulatele si petitiunile natiunei romane, d'icu ca pentru acést'a inca se d'icemu: „Ne multiamimu, Imperate! pentru-ca asiá gratosu ai facutu dispositiunea Ta! Pentru-ca déca ne vomu aduce aminte de dispositiunea gubernamentale in privinti'a dietei, ce erá proiectata a se tiené la a. 1861, apoi acolo pucinu bine vedemu pentru noi: „die Inarticulirung der románischen Nation.“ Atat'a vedeamu; alt'a nimicu.

La punctulu alu treilea, unde se vorbesce de regularea legala a referintieloru de statu juridice si confesiunale ale natiunei romane, propunu, cá si pentru dispositiunea acést'a maiestatica se multiamimu cu atat'a mai multu, pentru-ca in propositiunile pentru diet'a din anulu 1861 se d'ice numai: „Die Inarticulirung der románischen Nation“, ear de confesiuni si altele nu se vorbesce. — Dar Maiestatea Sa, vedendu plansorile si postulatele n'ostre, prégratosu se indurá a demandá, se ni se esprime, ca adeca regularea legala a referintieloru juridice de statu natiunale si confesiunale, are a formá un'a din cele d'antaiu probleme ale dietei, ce se va tiené in Transilvani'a. Si asiá dar precumu vedemu acést'a resolvata, Maiestatea Sa numai pe bas'a diplomei din 20 Oct. 1860 au potutu resolvá; acolo vedemu, ca referintiele dintre deosebitetele tieriei, care au fostu supematice si diabolice, se se stérgea, si tóte natiunile in privinti'a unoru lucruri generale se formeze unu centru mare si unu corpu intregu, si se se stérgea factorii cei ruginiti ai claselor privilegiate, cari au schimonositu tier'a acést'a mica si au facutu acele 10 pecate, cumu am d'isu si eri. (Bravo!) —

La punctulu alu patrulea, unde se d'ice, ca parerile si dorintiele natiunei romane in privinti'a limbei sunt luate in consideratiune prin hartia de mana din 21. Dec. 1860 emisa catra cancelariulu aulicu, d'icu, ca se multiamimu si pentru acést'a. Se multiamimu dar, Dloru! in punctulu alu patrulea si pentru atat'a gratia si mila (ca-ci lucruri mari nu se potu face dintr'odata) si totu deodata se spunemu, ca noi romanii ne vomu acomodá pana la dieta impregiurariloru de facia.

Acumu me rogu, Dloru, se me ascultati cá intre parenthesu si cu privire la cele-ce au d'isu D. Prepositu Macedonu mai nainte. Ce se atinge de petitiune, apoi ce e dreptu, eu am compusu petitiunea in limb'a germana si o-am aretatu si Escel. Sale, si Escel. Sa n'a facutu nici o observare; ci o-a subscrisu cá si mine. S'ar poté d'ice, ca s'a facutu o mare gresiéla séu o perfidia prin acést'a; dar tocmai dupa natur'a pasului acestu'a n'am potutu face altmintrea, si din punctu de vedere alu natiunalitatii nu e nici o gresiéla; ba déca vomu mai veni inca odata in asemenea stare, totu nemtiesce vomu scrie, pentruca rogarea pentru concederea unui congressu nu póte fi obiectulu unei certe si dispute politico-limbice, si asiá eu gandescu, ca cá se nu se acatie carulu si nai'a n'ostre cu povara astadi de nisce mesuri, care sunt

póte cele mai rele din lume, nu amu facutu nici o perfidia catra datorintiele n'ostre nationale. (Strigari asiá e!) Si asiá, cumu amu amintitu, la punctulu alu patrulea vomu spune Mai. Sale, ca e bine; inse si acést'a vomu spune, ca numai connatiunile n'ostre potu se pretinda in limb'a loru respunsuri, dar si ómeni privati si municipii mai capeta cate o resolutiune in limb'a loru — mai buna mai rea, precumu se póte —; inse ordinariatele romane inea n'au fostu asiá norocóse se capete un'a hotarire in limb'a, in carea scriu, adica in cea romana. (Eu celu pucinu n'am capetatu inca nici un'a, dar' Esc. Ta? P. metropolitu. Nici eu.) Dar totusi si in privinti'a acést'a am propasitu ceva.

(Va urma)

Brasiovu. (Incheiere din Nr. tr.) „K. K.“ in Nru seu 50 din 28. Aprile spune curatu, ceea ce de altmintrea pótea se scie ori-cine, cumuca fruntasii unguiloru pe la Clusiu s'au iritatu fórté la primirea celoru dintaiu sciri telegrafice despre rezultatulu conferintiei romanesci; eara mai tardiu informanduse ceva mai bine despre starea lucrului au inceputu a se reculege si a judecá totu decursulu conferintiei cevasi mai fara patima. Ci se ascultamu inca din curiositate pe insusi Közlöny, pentru cá se cunóscemu cumu a fostu informata redactiunea lui in dílele din 20—24. Aprile.

„Precumu cititorulu luatoru aminte a potutu prevedé, d'ice „K. K.“, foile oficiale din Vien'a spusésera pe faci'a, ca ele au in episcopulu neunitu B. Siagun'a incredere deplina, incatu dela energi'a si inriurinti'a acestu'a astépta, cá congressulu se remustre cu taria in contra direptiunii politice a magiariloru a concefatianiloru acestei patrii, carii tienu cu ei pre lenga continuitatea de dreptu. Pregatirile s'au facutu in acést'a direptiune. Scimu, cumuca Esc. S'a mitropolitulu Alesandru Sterc'a Siulutiu au voitu a chiama pe calea alegerii pe acei membrii, carii erá se mérga din partea unitiloru. Inse la Esc. S'a sosi curendu dupa aceea ordinatiune aspra de dinsusu, carea nimicindu alegerile porunci seriosu, cá membrii se se denumésca.

„In contra acestei dispusetiuni nu se potú face esceptiuni tare, pentruca déca gubernulu nu a voitu congressu prin alegere, elu cu acést'a se scapa de invinuirea ca s'aru fi folositu de sufragiulu universalu; eara de alta parte, lucru prea firescu, scapa si pre congressu de opusetiune, carea póte fi ca erá se se ivésca. Prin urmare manevr'a regimului a fostu fórté istetia. — Intr'aceea cativa dintre cei chiamati (15 uniti 3 neuniti) eara intre acestia J. Ratiu si Axente n'au venitu la congressu, precumu se pare pentrucá mai tardiu se'lu póta desvota cá pre unulu, carele nu a esitu din alegeri. Asiá congressulu s'au conchiamatu din preoti, din oficiu pensionati, din functionari publici si din cativa ómeni independinti. Intre metropolitu si episcopulu la inceputu se aratá óresicare recéla, care inse s'a complanatu. Episcopulu Siagun'a si parti't'a sa desvoltara o activitate cumplita mai nainte de congressu, care isi si avú rezultatele sale.

In privinti'a adunarii, scopulu de mai nainte a fostu, cá se se tiená cu usile inchise; aici inse politi'a (?) pasi la midiu-locu cu o istetáme ce merita recunoscintia si curendu dupa aceea s'a poruncitu de dinsusu, cá adunarea se fia publica.

Analisamu noi caracterulu adunarii din díua anteia, apoi aflamu ca B. Siagun'a se portá oresicumu mai cu reserva decatu mai tardiu; pe atunci a vorbitu numai despre diplom'a din Octobre, carea cuprinde in sine si legile vechi ale patriei fara a le disputá valórea; dupa aceea inse in a doua siedintia s'a sculatu cu aprigiune in contra legiloru dinainte de 1848, ba in mani'a diplomei din Octobre a propusu a se cere total'a loru desfiintiare, dechiará, ca centrulu Ardealului este Austri'a, afurisi uniunea si intre sgomotósele strigaturi ale auditoriului compusu din studinti si clerici isi batú jocu si vatamá constitutiunea unguésca si legislatiunea nationala. Cumu au fostu priimite de catra membrii fruntasi ai congressului cuvintele cele depositóre de repetíte ori de natiunea unguésca si de stravechile drepturi ale patriei, se póte vedé usioru din rezultatei. Voindu noi a judecá despre aceleasi, nu trebuie se fimu preocupati si pe romanii adunati acolo trebuie se'i judecamu totuodata cumpanindu si greutatea inriurintieloru apasátóre, pe care ei in pusetiunea loru de acolo nu leau potutu respinge. Este lucru firescu, ca pre candu foile centralistice batu in pinteni, noi (ungurii) cá contrari ar trebui se fimu amariti asupra rezultatului adunarii; ci fiinduca nu suntemu preocupati, nu suntemu nici amariti; ba dupace acumu caracterulu adunarii sta mai limpede inaiu.

